



**Споредбена анализа на платежната
статистика на Народната банка на
Република Македонија – НБРМ со
платежната статистика на Европската
централна банка – ЕЦБ**

Дирекција за платни системи
Народна банка на Република Македонија

СОДРЖИНА:

- (1) Платежна статистика на ЕЦБ**
- (2) Платежна статистика на НБРМ**
- (3) Споредбена анализа**
- (4) Предлог за усогласување на платежната статистика**
- (5) Очекуван придонес**

(1) Платежна статистика на ЕЦБ

- **Правна рамка:**
 - Протокол бр. 4 (член 5) од Статутот на Европскиот систем на централни банки и ЕЦБ
 - Упатство за статистика на монетарните и финансиските институции и пазари (ЕЦБ/2007/9, ЕЦБ/2009/23 и ЕЦБ/2011/13)
- **Извори на податоци:** биланси на состојба на монетарните финансиски институции, структурни податоци за банките, системи за големи и мали плаќања, TARGET2 и сл.
- **Известувачи:** централните банки на земјите-членки на ЕУ
- **Публикации:** Сината книга

(2) Платежна статистика на НБРМ

Правна рамка:

Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 158/10 и 123/12)

Законот за платниот промет („Службен весник на РМ“ бр. 113/07, 22/08, 159/08, 133/09, 145/10, 35/11, 11/12, 166/12 и 170/13)

Одлуката за доставување на податоци за извршените активности во платниот промет („Службен весник на РМ“ бр. 146/07 и 50/13)

Упатството за доставување податоци за извршени активности во платниот промет („Службен весник на РМ“ бр. 159/07, 97/08 и 64/13)

– **Извори на податоци:**

- податоци за бројот на трансакциски сметки
- податоци за употребата на платните инструменти
- податоци за употребата на платежните картички и уредите на кои тие се користат

– **Известувачи**

– **Публикување:**

- Извештај за бројот на сметки преку кои се вршат плаќања
- Извештај за употребата на платните инструменти
- Извештај за употребата на платежните картички и уредите на кои тие се користат во земјата.

(3) Споредбена анализа

ЕЦБ

- **Табела бр. 5** Институции коишто нудат платни услуги на немонетарни ФИ (состојба на крајот од периодот);
- **Табела бр. 6** Платежни картички и уреди коишто прифаќаат картички (состојба на крајот од периодот);
- **Табела бр. 7 и бр. 8** Платни трансакции и трансакции на терминали коишто вклучуваат немонетарни ФИ (број и вредност на трансакции).

НБРМ

- Извештај за бројот на сметки преку кои се вршат плаќања;
- Извештај за употребата на платните инструменти;
- Извештај за употребата на платежни картички и уредите на кои тие се користат во земјата.

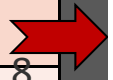
3.1 Споредбена анализа на институциите коишто нудат платни услуги на немонетарни ФИ и Извештајот за бројот на сметки преку кои се вршат плаќања

Табела бр. 5	
Институции коишто нудат платни услуги на немонетарните ФИ (состојба на крајот на периодот)	
ЕЦБ	
Централна банка	Број на филијали
	Број на депозитите преку ноќ коишто ги имаат немонетарните ФИ (во илјади)
	Број на трансферабилни депозити преку ноќ
Кредитни институции независни од нивното законско основање	Број на депозити преку ноќ коишто ги имаат немонетарните ФИ (илјади) од кои: број на депозити преку ноќ поврзани преку интернет или персонален компјутер
	Број на трансферабилни депозити преку ноќ коишто ги имаат немонетарните ФИ (илјади) од кои: број на депозити преку ноќ поврзани преку интернет или персонален компјутер
Кредитни институции законски основани во земјата којашто известува	Број на институции
	Број на филијали
	Вредност на депозити преку ноќ коишто ги имаат немонетарните ФИ (ЕУР милиони)
	Вредност на трансферабилни депозити преку ноќ
Филијали на кредитните институции основани во евро-зоната	Број на институции
	Број на филијали
	Вредност на депозити преку ноќ коишто ги имаат немонетарните ФИ (ЕУР милиони)
	Вредност на трансферабилни депозити преку ноќ
Филијали на кредитни институции основани во ЕЕА (надвор од евро-зоната)	Број на институции
	Број на филијали
	Вредност на депозити преку ноќ коишто ги имаат немонетарните ФИ (ЕУР милиони)
	Вредност на трансферабилни депозити преку ноќ
Филијали на банки коишто не се во ЕЕА	Број на институции
	Број на филијали
	Вредност на депозити преку ноќ коишто ги имаат немонетарните ФИ (ЕУР милиони)
	Вредност на трансферабилни депозити преку ноќ
Останати институции коишто нудат платни услуги на немонетарните ФИ	Број на институции
	Број на филијали
	Број на депозити преку ноќ кои ги имаат не немонетарните ФИ (илјади)
	Вредност на депозити преку ноќ кои ги имаат не немонетарните ФИ (ЕУР милиони)
	Вредност на трансферабилни депозити преку ноќ
Ставки на меморандум Институции за издавање електронски пари	Број на институции Остаток на издадена вредност на складиштата на електронски пари издадени од страна на институциите коишто издаваат електронски пари (ЕУР милиони)

Извештај за бројот на сметки преку кои се вршат плаќања
1. Вкупен број на сметки
Од кои достапни преку персонален компјутер или друг терминал
- За извештаи
- За плаќања и извештаи
2. Број на сметките по видови на иматели
- физички лица
- правни лица

3.2 Споредбена анализа на статистичките податоци за платежните картички и уредите на кои тие се прифаќаат

ЕЦБ	Народна банка Тековен извештај	Народна банка - предлог за иден извештај
Назив на табела	Назив на извештај	Назив на извештајот
Платежни картички и уреди коишто прифаќаат картички (состојба на крајот на периодот) Табела бр. 6	Извештај за употребата на платежните картички и уредите на кои тие се користат во земјата за месец X, година X (образец ПС-08)	Платежни картички и уреди коишто прифаќаат картички (состојба на крај на периодот)
<u>КАРТИЧКИ ИЗДАДЕНИ ВО ЗЕМЈАТА</u>	<i>А. Платежни картички</i>	<i>А. КАРТИЧКИ ИЗДАДЕНИ ВО ЗЕМЈАТА</i>
Картички со готовинска функција	Картички со готовинска функција Вклучени се податоци за картички издадени единствено за повлекување готовина од АТМ	Картички со кеш функција Се вклучуваат сите платежни картички коишто нудат можност за повлекување и депонирање готовина од/во АТМ
Картички со платежна функција (освен со функција на електронски пари) од кои:	/	Картички со платежна функција (освен со функција на електронски пари) од кои:
Картички со дебитна функција	Картички со дебитна функција	Картички со дебитна функција
Картички со одложена дебитна функција	Не е предвидено	Картички со одложена дебитна функција
Картички со кредитна функција	Картички со кредитна функција	Картички со кредитна функција
Картички со дебитна и/или одложена дебитна функција	Не е предвидено	Картички со дебитна и/или одложена дебитна функција
Картички со кредитна и/или одложена дебитна функција	Не е предвидено	Картички со кредитна и/или одложена дебитна функција
Картички со функција на електронски пари од кои:	Картички со функција на електронски пари	Картички со функција на електронски пари од кои:
Картички со функција на електронски пари коишто се најмалку еднаш вчитани	Не е предвидено	Картички со функција на електронски пари коишто се најмалку еднаш вчитани
Вкупен број на картички (независно од бројот на функциите на картичката) од кои:	Вкупен број на картички во циркулација - со готовинска функција; - со дебитна функција; - со кредитна функција; - со функција на електронски пари; - со комбинирана функција.	Вкупен број на картички (независно од бројот на функциите на картичката) од кои:
Картички со комбинирана дебитна, готовинска функција и функција на електронски пари	Картички со комбинирана функција	Картички со комбинирана дебитна, готовинска функција и функција на електронски пари



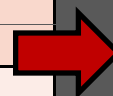
ЕЦБ	Народна банка Тековен извештај	Народна банка - предлог за иден извештај
Назив на табелата	Назив на извештајот	Назив на извештајот
Платежни картички и уреди коишто прифаќаат картички (состојба на крајот на периодот) Табела бр. 6	Извештај за употребата на платежните картички и уреди на кои тие се користат во земјата за месец X, година X (образец ПС-08)	Платежни картички и уреди коишто прифаќаат картички (состојба на крај на периодот)
<i>ТЕРМИНАЛИ ЛОЦИРАНИ ВО ЗЕМЈАТА</i>	<i>Б. Уреди на кои се користат платежните картички</i>	<i>Б. ТЕРМИНАЛИ ЛОЦИРАНИ ВО ЗЕМЈАТА</i>
АТМ:	АТМ: - сопствени - изнајмени	АТМ: - сопствени - изнајмени
АТМ со функција на повлекување готовина	Не е предвидено	АТМ со функција на повлекување готовина
АТМ со функција на кредитен трансфер	Не е предвидено	АТМ со функција на кредитен трансфер
ПОС-терминали:	На продажни места:	ПОС-терминали:
ЕФТПОС-терминали	- На импринтери - На ПОС-терминали	ЕФТПОС-терминали
Терминали за картички со електронски пари од кои:	Не е предвидено	Терминали за картички со електронски пари од кои:
Терминали за полнење и празнење електронски пари	Не е предвидено	Терминали за полнење и празнење електронски пари
Терминали за прифаќање електронски пари	Не е предвидено	Терминали за прифаќање електронски пари
Не е предвидено	Вкупен број на трговци кои прифаќаат платежни картички	Вкупен број на трговци кои прифаќаат платежни картички
Не е предвидено	Имиња на мрежи на картички во кои се вклучени банките	Имиња на мрежи на картички во кои се вклучени банките
Не е предвидено	(Поделба на бројот на продажните места на импринтери и ПОС-терминали).	Податоците се вклучени во полето ЕФТПОС-терминали

3.3 Споредбена анализа на статистичките податоци за платните трансакции и трансакциите на терминали

ЕЦБ	Народна банка Тековен извештај	Народна банка - предлог за иден извештај
Назив на табелата	Назив на извештајот	Назив на извештајот
Платни трансакции и трансакции на терминали коишто вклучуваат немонетарни ФИ (табели бр. 7 и 8)	<i>Извештај за употреба на платните инструменти (образци: ПС-02+ПС-03+ПС-04+ПС-05+ПС-06+ПС-07)</i>	Платни трансакции и трансакции на терминали коишто вклучуваат немонетарни ФИ
<u>ТРАНСАКЦИИ ПО ТИП НА ПЛАТЕН ИНСТРУМЕНТ</u>	<i>А. Платни инструменти (ПС-02+ПС-03+ПС-04+ПС-05+ПС-06+ПС-07)</i>	<i>А. ТРАНСАКЦИИ ПО ТИП НА ПЛАТЕН ИНСТРУМЕНТ</i>
Кредитни трансфери од кои:	По налог на имател на сметка - кредитни трансфери (образец ПС-02)	Кредитни трансфери од кои:
Хартиени кредитни трансфери	Хартиени налози	Хартиени кредитни трансфери
Нехартиени кредитни трансфери	Преку персонален компјутер или друг терминал	Нехартиени кредитни трансфери
Не е предвидено	Други налози	Други налози
/	По налог на корисник на наплата - дебитни трансфери (образци: ПС-03+ПС-06)	/
Директни задолжувања	Директни задолжувања (образец ПС-06): - хартиени налози - преку персонален компјутер или друг терминал Внесувани се податоци за трансакции со траен налог, наплата на камати, дивиденди, провизии.	Директни задолжувања
/	<i>Извештај за употребата на платежните картички и уредите на кои тие се користат во земјата</i> (образец ПС-09)	/
Плаќања со картички издадени во земјата (освен картички со функција на електронски пари)	А. Платежни картички	Плаќања со картички издадени во земјата (освен картички со функција на електронски пари) од кои:
Плаќања со картички со дебитна функција	Плаќања со картички со дебитна функција	Плаќања со картички со дебитна функција
Плаќања со картички со одложена дебитна функција	Не е предвидено	Плаќања со картички со одложена дебитна функција
Плаќања со картички со кредитна функција	Плаќања со картички со кредитна функција	Плаќања со картички со кредитна функција
Плаќања со картички со дебитна и/или одложена дебитна функција	Не е предвидено	Плаќања со картички со дебитна и/или одложена дебитна функција
Плаќања со картички со кредитна и/или одложена дебитна функција	Не е предвидено	Плаќања со картички со кредитна и/или одложена дебитна функција

ЕЦБ	Народна банка Тековен извештај	Народна банка - предлог за иден извештај
Назив на табелата	Назив на извештајот	Назив на извештајот
Платни трансакции и трансакции на терминали коишто вклучуваат немонетарни ФИ	Извештај за употребата на платните инструменти (образец ПС-07)	Платни трансакции и трансакции на терминали коишто вклучуваат немонетарни ФИ
Трансакција за купување со користење електронски пари од кои:	Електронски пари	Трансакција за купување со користење на електронски пари од кои:
Со картички со функција на електронски пари	Засновани врз картички	Со картички со функција на електронски пари
Со други складишта на електронски пари	Засновани врз софтвер	Со други складишта на електронски пари
/	Извештај за употребата на платните инструменти II. По налог на корисник на наплата - дебитни трансфери (обрасци: ПС-03+ПС-06)	/
Чекови	Чекови (образец ПС-03): - на правни лица - на физички лица	Чекови
Други платни инструменти	Други налози (обрасци - ПС-02, ПС-04, ПС-05)	Други платни инструменти
<i>Вкупен број на трансакции со платни инструменти од кои:</i>	Не е предвидено	<i>Вкупен број на трансакции со платни инструменти од кои:</i>
Прекугранични трансакции – испратени	Не е предвидено	<i>Прекугранични трансакции – испратени</i>
Ставка на меморандум: Прекугранични трансакции – примени	Не е предвидено	<i>Ставка на меморандум: Прекугранични трансакции – примени</i>
<i>Ставка на меморандум: Одобрување на сметки со просто книжење</i>	Не е предвидено	<i>Ставка на меморандум: Одобрување на сметки со просто книжење</i>
<i>Ставка на меморандум: Задолжување на сметки со просто книжење</i>	Не е предвидено	<i>Ставка на меморандум: Задолжување на сметки со просто книжење</i>

ЕЦБ	Народна банка Тековен извештај	Народна банка - предлог за иден извештај
Назив на табелата	Назив на извештајот	Назив на извештајот
ТРАНСАКЦИИ ПО ТИП НА ТЕРМИНАЛ	<i>Извештај за употребата на платежните картички и уредите на кои тие се користат во земјата (образец ПС-09)</i>	Б. ТРАНСАКЦИИ ПО ТИП НА ТЕРМИНАЛ
а) Трансакции на терминали лоцирани во земјата со картички издадени во земјата	Б. Уреди на кои се користат платежните картички	а) Трансакции на терминали лоцирани во земјата со картички издадени во земјата
Повлекување готовина на АТМ	За повлекување готовина - сопствени АТМ - изнајмени АТМ - преку други уреди	Повлекување готовина на АТМ (податокот преку други уреди се отфрла од ова поле и се внесува во „Повлекување готовина на шалтерите на банката“)
Депонирање готовина на АТМ	Не е предвидено	Депонирање готовина на АТМ
ПОС-трансакции (независно од типот на картичката)	На продажни места: - на импринтери - на ПОС-терминали - преку персонален компјутер или друг терминал	ПОС-трансакции (независно од типот на картичката)
Трансакции за полнење / празнење електронски пари	Не е предвидено	Трансакции за полнење / празнење електронски пари
б) Трансакции на терминали лоцирани во земјата со картички издадени надвор од земјата	Не е предвидено	б) Трансакции на терминали лоцирани во земјата со картички издадени надвор од земјата
Повлекување готовина на АТМ	Не е предвидено	Повлекување готовина на АТМ
Депонирање готовина АТМ	Не е предвидено	Депонирање готовина АТМ
ПОС-трансакции (независно од типот на картичката)	Не е предвидено	ПОС-трансакции (независно од типот на картичката)
Трансакции за полнење / празнење електронски пари	Не е предвидено	Трансакции за полнење / празнење електронски пари



ЕЦБ	Народна банка Тековен извештај	Народна банка - предлог за иден извештај
Назив на табелата	Назив на извештајот	Назив на извештајот
ТРАНСАКЦИИ ПО ТИП НА ТЕРМИНАЛ	<i>Извештај за употребата на платежните картички и уредите на кои тие се користат во земјата (образец ПС-09)</i>	Б. ТРАНСАКЦИИ ПО ТИП НА ТЕРМИНАЛ
в) Трансакции на терминали лоцирани надвор од земјата со картички издадени во земјата	Не е предвидено	в) Трансакции на терминали лоцирани надвор од земјата со картички издадени во земјата
Повлекување готовина на АТМ	Не е предвидено	Повлекување готовина на АТМ
Депонирање готовина на АТМ	Не е предвидено	Депонирање готовина на АТМ
ПОС-трансакции (независно од типот на картичката)	Не е предвидено	ПОС-трансакции (независно од типот на картичката)
Трансакции за полнење /празнење електронски пари	Не е предвидено	Трансакции за полнење /празнење електронски пари
/	За повлекување готовина	/
<i>Ставка на меморандум:</i> Операции со готовина на ПОС-терминали	Не е предвидено	<i>Ставка на меморандум:</i> Операции со готовина на ПОС-терминали
/	<i>Извештај за употреба на платните инструменти</i> (обрасци: ПС-04+ПС-05)	/
/	III. Уплата и исплата на готови пари	/
<i>Ставка на меморандум:</i> Повлекување готовина на шалтерите на банката (ОТС)	Исплата (образец ПС-05)	<i>Ставка на меморандум:</i> Повлекување готовина на шалтерите на банката (ОТС)
<i>Ставка на меморандум:</i> Депонирање готовина на шалтерите на банката (ОТС)	Уплата (образец ПС-04)	<i>Ставка на меморандум:</i> Депонирање готовина на шалтерите на банката (ОТС)
/	Други налози (обрасци: ПС-04+ПС-05)	

(4) Предлог за усогласување на платежната статистика

- Усогласување на домашната регулатива од областа на платниот промет со соодветната регулатива на Европската Унија, заради создавање сеопфатен пакет правила за давање на платните услуги на внатрешниот пазар.
- Усогласување и донесување нов заеднички пакет дефиниции и класификации на статистичките податоци за платните системи со прифатените дефиниции и категоризација во платежната статистика на ЕЦБ.
- Воведување дополнителни статистички податоци со кои ќе се покријат домашните и прекуграничните аспекти на платните системи (на пример: промет и употреба на платежните картички во земјата и надвор од неа).

- Воведување посебни ставки во кои ќе се внесуваат статистичките податоци за СЕПА-плаќањата.
- Подготовка на методологија за платежната статистика на НБРМ.
- Известување во согласност со статистичките стандарди и принципи на ЕЦБ, преку анализирање, обработка на одредени квалитетни показатели за извршување на платниот промет и нивно соодветно составување во годишните извештаи.

(5) Очекуван придонес

Изработката на методологијата за прибирање, обработка и дефинирање на статистичките податоци по примерот на развиените европски земји, којашто ќе овозможи:

- Поголема прецизност во дефинирањето на податоците коишто се доставуваат и претставуваат предмет на платежната статистика.
- Солидна основа за понатамошен развој на платежната статистика на земјата.
- Давање квалитетен материјал на корисниците на податоците од платежната статистика, како што се аналитичарите на финансискиот пазар, академската и пошироката јавност во земјата и странство.

ВИ БЛАГОДАРАМ НА ВНИМАНИЕТО